

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre... 16 kor.
Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
Egész évre... 20 kor.
Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
Egész évre... 24 kor.
Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 10.

Magyar obstrukció.

A házszabályok nem képeznek törvényt s mégis, a mint hirtelen ment, hogy Tisza István módosítani akar rajtuk, az egész ellenzék felzúdul miatta s az ország közvéleményét akarja maga mellett táborba szólítani.

Igaz ugyan, hogy a házszabály nem törvény; de öre annak, hogy törvénytelenség el ne követessék. És pedig öre egyedül abban a szabad formában, a melyben ma van.

Nálunk fontosabb a törvénytisztélet, mint másutt. Államunk a törvények által él s a ki a törvényt sérti, államunk ellen vétkezik.

Napoleon megsérthette, feiforgathatta a törvényt, saját akaratát tehette törvénynyé, nemzetének javára, dicsőségére vált ez. Mátyás király alkotmányos formák közt autokrata lehetett, áldás kíséri érte ható poraiban is. Mátyás alkotásai, Napoleon lángesze ellen obstruálni: örültség lett volna.

Mind a ketten nemzetüknek egy-egy ragyogó tüneménye, kiben a nemzet szellemi erejének legjava vált ki. Urrá lettek, önkényes urra nemzetük felett, de általuk a nemzet is emelkedett szédítő magasra s urra lett az anyagi és szellemi haladás eszközei, urra más népek felett.

Nemzeti uralkodóház alatt a törvény-sértés nem mindig bűn, sőt gyakran erény.

A nemzeti uralkodó számára a nagy világon e kívül nincsen hely, dicsősége, hatalma a nemzeté is. Egy erős kezű tehetséges autokrata épp úgy előmozdíthatja állama fejlődését, mint egy tevékeny parlament.

Ilyen államokban az önkényuralomra nem kell azt a bizonyos fátyolt vetni, sőt költők dicsőítik ma is annak dicsőségét s a fiatalság a »zsarnokok« nagy tettein lelkesedik.

Más a helyzet nálunk.

Mohács óta az önkényuralom nálunk mindig idegen uralmat is jelentett. Vérell és gyászszal van történelmünk lapjaira írva s nem áldás, hanem átok fakad nyomában.

Ez az oka, a miért oly féltékenyen őrizték őseink az aranybulla ellenállási záradékát. Még akkor is vérben volt az a nemzetnek, mikor egy könnyelmű tollvonás kitörölte a törvénykönyvből. Elő törvény maradt az máig, ma pedig a modern államban átalakult s úgy hívják, hogy obstrukció.

Mindaddig a mig okunk van a központi hatalom tulsúlyától félni;

mig a nemzetnek nincs biztosítéka a felől, hogy a kezéből kiadott hatalmat senki sem fogja ellene felhasználni;

mig ebben az országban át nem hat mindenkit az a tudat, hogy a magyar nemzetnek nagygyá kell lennie;

mindaddig az obstrukció lehetőségét kizárni nálunk nem szabad.

Méreg az, de betegség esetén orvos-

ság. Ellenmég az idegen abszolutizmussal szemben.

Ha az obstrukciót lehetetlenné akarja tenni a miniszterelnök, akkor először azt tegye lehetetlenné, hogy erre az ultima ratióra szükség legyen.

Ahhoz pedig még évtizedek eseményei és nagyon nagy tanulságai kellene, hogy ez az ideális állapot elkövetkezzék. Addig résen kell lennünk s egyik kézben kardot tartva építsünk.

Dr. K. A.

A függetlenségi párt értekezlete.

A Ház megnyitását megelőzőleg tartotta vasárnap a függetlenségi párt értekezletét.

Kossuth Ferencz elnök esti hat óraker nyitotta meg az ülést és a jegyzőkönyv vezetésére Nessi Pált kérte fel. Thaly Kálmán tiszteletbeli elnök meleg szavakkal üdvözölte a nagy betegségből fölépült Kossuth Ferenczet.

Kossuth Ferencz elnök ekkor a következőleg nyilatkozott a miniszterelnök nyílt leveléről:

— A párt tagjainak bizonyára egyértelmű meggyőződése az, hogy a szólásszabadság az országgyűlés védőbástyája, a melyben erősen megvetve lábunkat, képesek vagyunk az ország jogait megvédelmezni. Még a legerősebben felkorbácsolt szenvedelmek hatása alatt sem veszélyeztette a mostani házszabály a magyar parlamentarizmust, a mit leginkább bizonyít az, hogy a közelmúltban is, a mikor a szenvedelmek legerősebben voltak fölkorba csolva, még kellő időben rá tudott térni a képviselőház a békés törvényalkotás terére. Minden pártagnak véleményét véli tolmácsolni az elnöki székből, midőn előre is kijelenti, hogy minden olyan kísérlet, mely a szólásszabadságot, vagy az ellentámasztási képességet a képviselőházban házszabályrevízióval megtörni szándékoznék, az egész függetlenségi párt

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A geszti kastély és gazdája.*

Az öreg geszti ház álmodt lát — a régi napjait. Pedig csak a múlt marad örökké múltnak, minden egyéb változhatik. És most mégis azt képzelhetik a vén falak, mintha a múlt jelen lenne. Eleven a kastély, mint egykor volt; staféták jönnek-mennek. Miniszter, házelnök, tanácsot kérő államférfi, sürgős bajban levő ember érkezik várva vagy váratlanul. Zsi-bongás, pezsgés, sürgés-forgás van állandóan, sétáló vendégek a parkban, sőt az a bizonyos fekete szem (a camera obscura) is neki szegződik megint a kastélynak. A közönség megint látni akarja, hogy milyen; ujólag divatba jött.

Hát épen csak olyan, mint volt, mikor itt nyaralt hatalma tetőpontján a nagy öreg ember, a ki most csendesen alszik, nem messze innen, ősei közt.

* A «Vasárnapi Ujság» legutóbbi számából.

A mi a kastélyt illeti, semmit se változott, minden úgy van, mint volt a »generális korában«, még a dolgozó szoba is érintetlen. Az új gazda nem szereti a változtatásokat. A Tiszák nem változnak és a szokásaikon sem változtatnak.

Verőfényben és borulatban egyformák. Mikor az idén először ment ki oda nyaralni, mint miniszterelnök, az illető közegek előzékenyen felajánlották, hogy bevezetik a kastélyba a telefont és a távirtdát, de a miniszterelnök visszautasította:

— Sokra becsülöm a modern technika vívmányait, de Gesztre nem kérek belőlük.

Tehát semmi külső jel se mutatja, hogy ez a kastély mostan az állami életnek központja.

Pedig az, Tisza István mindenről tudni akar s a szinte kettőzött tevékenységet nevezi nyári pihenésnek.

A miniszterelnök korán kel és mindjárt kilovagol, többnyire a fiával, István gróffal, aki szintén érdekes fiatal ember; a mi az alábbi

kis történetből is kiviláglik. Lipcsében, a hol joghallgató volt, az idén egy háts lovát bérelt, a lónak valami baja történt, úgy, hogy meg kellett azt fizetnie. A fiatal gróf megírta a ló katasztrófáját apjának, pénzt kért tőle a ló árának fejében és minthogy ugymond a lovat, melyet megszeretett, haza akarja vinni, egy szersmind arra kérte, hogy küldjön egy lovaszt, a ki elhozza, mert a vasuton szállítandó ló gondozásához a vasuti szabályzat szerint egy ember kell. A miniszterelnök megküldte a pénzt a paripáért, de a kérelem másik részét megtagadta. «Nem érdemes, — ugymond — egy rossz loért egy embert olyan messzire fárasztani.» Ám a fiatal tanuló belenyugodott az atyai akaratba, de azért a magáét is keresztül vitte, és hazahozta a kedves lovát olyan módon, hogy maga jött vele egy vasuti rekeszben Lipcsétől Szalontáig.

Geszten a reggeli lovaglás egyszersmind gazdasági célokkal van összekötve.

Mire a lovaglásból visszatér a miniszterelnök, már akkora fölkeltek a vendégek, —

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Fő-utca.
(Uri Casino-épület).
TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi-öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — **Női costumöket**, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

legerősebb és leghatározottabb ellentállásával találkozunk. (Általános élénk helyeslés.) Az elnök nyilatkozatait a párt egyértelműleg magáévá tette.

Polónyi Géza: Meleg rokonérzéssel üdvözlö az elnök enuncziációját, de felveti azt a kérdést, hogy megelégedjék-e a párt a nyilatkozat közzétételével, vagy pedig parlamenti akció tárgyává tegye-e? Figyelmeztet arra, hogy a Tisza nyílt levelében egy politikai program nyilatkozik meg, mely nem csupán a magyar nemzet közjogát sérti, de dezaválja az eddig tett kormánynyilatkozatokat is, midőn abszolút fejedelmi jog gyanánt állítja oda a hadsereg vezérleti és vezényleti jogát.

Ez nem lehet egyéb, mint egy magyar politikus ségletes megtévedése. Hárszabályrevizióról beszél Tisza akkor, a midőn Thaly Kálmán éppen a czéltól, hogy a nemzetet a hárszabályrevizióval járó féktelen küzdelemtől megóvjá, a rendkívüli fegyverekkel való küzdelmet megszüntette. Ebben ő perfidiát lát Tisza István gróf részéről. A nyílt levélben semmi nyomát nem látja annak, hogy Tisza a pártnak tett ígéreteit, a melynek megvalósításához egész politikai reputációját kötötte, be akarná váltani. Ezeknél fogva szükségesnek tartaná, hogy a dolgot már a Ház holnapi ülésén szóvá tegyék és mivel a tárgy nagyfontossága, azt óhajtja, hogy maga az elnök szólaljon fel. (Általános helyeslés.)

Az elnök kijelenti, hogy a párt kívánságának szívesen tesz eleget. (Általános élénk helyeslés.)

A csornai beszámoló.

Rakovszky tizedmagával utazott Csornára vasárnap reggel; vele volt a néppárti képviselők közül Kaas Ivor báró, Zichy Aladár gróf, Zboray Miklós, Ernszt Sándor, Szabó István, Farkas József, Abaffy Edmond, Szüllő Géza és Udvary Ferencz, Győrben Simkó kanonok csatlakozott a társasághoz.

Rakovszky először is igazolta, hogy a mit választóinak ígért, azt parlamenti működésében is mindig szem előtt tartotta; majd Hódossy Imre minapi kisszebeni beszédével foglalkozott, igen hosszan; e fejtegetései közül leginkább azzal keltett figyelmet, hogy élesen disztinválta a közös ügyek kétféle fáját: azokat, melyek föltétlen következményei a kiegyezésnek megkülönböztette azoktól a közös ügyektől, a me-

lyeknek közössége föltételekhez van kötve, s ha e föltételek nem lennének meg, akkor a vámközösséget meg lehetne és meg kellene szüntetni, hatvanhetes alapon.

Majd Tisza István gróf ugrai levelével foglalkozott Rakovszky.

E levél, ugymond, nagy meglepetést okozott politikai körökben: engem nem lepett meg, mert értesüléseim voltak, hogy a miniszterelnök ur már megbízása alkalmával kötelezettséget vállalt arra, hogy a hárszabály-reviziót keresztülviszi. Ezért tartottam mindig nagy hibának az ellenzék leszerelését akkor, mikor előnyös pozícióból volt módja megvédeni e hazánkra nézve fontos alkotmány-biztosítékot. De bármennyire számoltam is ezzel az eshetőséggel, mégsem tétéleztem volna fel a miniszterelnök urról akkora *meggondolatlanságot*, hogy minden adott ok nélkül tegye meg ezt a lépést, mely mindig bizonyos odiummal jár, s ez az odium hatványozódik akkor, ha a hatalom részéről provokáció formájában történik. Alig csalatkozom, ha azt hiszem, hogy e lépés csak *bevezetés a nemzet teljes megbénításának*, a minden ellenállás megemmisítésére való törekvésnek, és a nemzet újabb türehetetlen vér- és pénzaldozatokkal való megterhelésének, mely alatt végleg és menthetetlenül összeroskad nemcsak a nemzet, hanem elpusztul szabadsága, önállósága, alkotmánya, — elpusztulnak szóval ellenállásának összes biztosítékai, ellenértékül pedig biztosítottak beláthatatlan időkig a szabadelvű pártnak és vezérének uralma.

Az obstrukció az igazi, a pártok váltakozó uralmán alapuló parlamentárizmusnak kinövése és ott a hol ez az igazi parlamentárizmus uralkodik, majdnem lehetetlen; minálunk azonban természetes következménye a meghamisított parlamentárizmusnak, mely nem elégszik meg egy hátrányos választási rendszerből származó összetakolt többséggel, hanem a melynek többsége évek hosszú során át *bűnös viszonyban van egyes vezető ellenzéki férfakkal*, hogy így az igazi és becsületes ellenzék minden igyekezetét megfússza. Annyira szemérmetlenül folyik a korrupció, hogy nyíltan beszélnek, hogy mikor és miként tárgyal egyik vagy másik nagy hangu ellenzéki vezérfiu a kormánnyal, hogy mikor mentse meg adott alkalommal a válságos helyzetekből és hogy mi legyen ennek a jutalma.

Nyilatkozott Rakovszky az *egyházpolitikai törvények reviziójáról* is. Hogy mit értünk, ugy-

mond, a revizió alatt, és hogy mit akarunk, — e kérdés fölsleges kíváncsiaskodás mindaddig, míg nincs kilátás arra, hogy a revizió programját egészben, vagy részben megvalósíthatjuk. De még sem térek ki a felelet elől.

Ma már általánosan elismert dolog, hogy az egyházpolitikai törvények károsak voltak; utalok egy protestáns egyházfőre is, aki azt a minap a főrendiházban is elismerte. Tehát mindenekelőtt ott kell a bajokat orvosolni, a hol azokat általánosan és egyértelműleg elismerik; vagyis védekezni kell a vallástalanság és hitetlenség terjedése ellen, meg kell erősíteni a nagyon is megingatott és bizonytalanná vált családi köteleket s meg kell változtatni a sok költséggel és kellemetlenséggel kapcsolatos anyakönyves rendszert.

Ezek azon határdombok, a melyek között a jelenben a revizió kérdést meg lehetne oldani; természetesen ez még nem elégíti ki a mi elvi álláspontunkat, csak a gyakorlati élet első szükségleteit, nem szólva az állami érdekekről s ez mindenestre ugy erkölcsi, mint vallási tekintetben haladást jelentene a mostani évről-évre rosszabbodó viszonyokkal szemben.

Rakovszky fejtegetéseit a csornai és a szomszédos falukból összesereglett választók nagy tetszéssel fogadták. A néppárti-képviselők vasárnap este elutaztak Csornáról Győrbe, a hol Simkó kanonok vendégei voltak.

Ugron Tisza leveléről.

A vasárnapi szentesi beszámolón Ugron Gábor is megjelent, aki beszédében az obstrukcióval és Tisza levelével foglalkozott.

Nem győztünk, mert az ellenzék nem tartott össze, sőt cserben hagyta ezt az álláspontot. Ellene áskálódta azoknak, a kik minden hamis ürügy ellenére a harcban kitarítottak. Nem volt elég, hogy ők nem teljesítették köteleességüket, hanem arra törekedtek, hogy a mi nekik nem sikerült, másoknak se sikerüljön. Itt volt a hiba és bűn. Emlékezzetek önök, hogy a mult országgyűlésen, márczius 10-én egy szomorujárékot adtak elő a képviselőházban. Thaly Kálmán reszkető hangon békére, egyetértésre intette a képviselőket. Miért? Mert a miniszterelnök javaslatot terjesztett elő, a mely a hárszabályoknak olyan módosítását czélozta, a mely a közszabadságnak, a képviselői szólásszabadságnak veszedelembé sodrását jelentette. Inkább adjuk meg, a mit kíván,

föltéve, hogy háló vendégek is voltak — s a szives háziasszony feltalálja a reggelit mindenkinek, maga öntvén a csészéjébe kávékat vagy theát. Miközben egy kis óra vidám beszélgetéssel telik el, melyben élénk részt vesz Tisza, ki minden keresettség nélkül figyelmes a vendégei iránt.

Volt iskolatársaival, nevelőivel meleg, bizalmas érintkezésben áll folytonosan. Géresi Kálmán nevelője s Tóth István debreczeni építész iskolatársa, például a legmeghittebb barátjai közé tartoznak.

Reggeli után visszavonul a dolgozó-szobájába, hol az akták várják, melyet a posta mindennap csak egyszer hoz: este hét órakor. Érdekes családi képek borítják az író-szobát, mely a Tisza Kálmán egykori szobájától messze, a kastély másik oldalán van. Az asztal mellett ez idő szerint nagy felbontatlan irat-csomagok hevernek. Ezek az új választási törvényhez szükséges statisztikai adatok. A délelőtt majdnem egészen itt tölti titkárjával, báró Skerleczcel, hogy az esteli munkából fenmaradt ügydarabokat elintézzék, mert restancziának nem igen szabad maradni. Gyorsan dolgozik és kivált gyorsan határoz. A «siberozás» boldog, kényelmes napjai elmúltak a belügyminiszteriumban.

Jellemző rá nézve, az utóbbi két megjegyzés azokból az első méz nélküli mézeshetekből, mikor a kormányt átvette.

— No, milyen az új miniszter? — kérdezték bizalmasan a klubban a belügyminiszterium egyik sok minisztert átélt korifeusát.

— Nagyon kíváncsi, — felelte kurtán s nem minden guny nélkül. — Azt akarja, hogy mi mindent megmondjunk neki.

Egy-két hónap mulva már ott volt a Tisza István legnagyobb csodálói közt a korifeus.

— No, kíváncsi-e még a miniszter? — kérdezték megint.

— Dehogy... Most már mi vagyunk a kíváncsiak. Rászoktunk, hogy mindent ő mondjon meg nekünk.

Mikor a Felség felhívta Bécsbe, mikor minden szétesőben volt és szinte az anarkhia kerülgette a szegény országot, e végzetes pillanatban a sajtó haragos fogcsattogtatása közt, az ellenzék tomboló gyűlöletétől kísérve szállott be a »Sacher«-be, hogy másnap délelőtt a királynál jelentkezzenek, a hol őt vagy más biznak meg a miniszterelnökséggel, de mindenestre referálnia kell a bonyodalmas helyzetről.

Reggel az audiencia előtt egy előkelő

politikus kereso fel szobájában, hogy megnézze, ha fölkel-e már — vagy talán le se feledt a bizonytalanságok e rémületes éjszakáján, az ország és a saját vesztét vagy boldogulását eldöntő viláton.

Tiszát e szentanu már felöltözve találta, íróasztalánál dolgozott, üdén, frissen, irásaiba merülve, észre sem vette a belépőt.

— Készen vagy? — toppant be hozzá.

— Nem, de mindjárt elkészülök, — felelte Tisza nyugodtan és az irásaira hajlott.

— Az Isten szerelméért, hát mit dolgozol?

— A geszti községi hitelszövetkezet számadásait nézem át.

A testedző lovaglás, vivás, tornászat, kuglizás állandó mulatság volt Geszten minden időben.

Tisza Kálmán is tornászás közben rándította meg a lábát, amutól aztán élete alkonyán bicegett. Most a szeledebb lawn-tennis váltotta fel a tornát.

A házigazda el nem mulasztja figyelmeztetni a vendéget, milyen szép szál magyar ember a két gulyása. Ujra és újra gyönyörködik bennök s értelmes, okos beszélgetésükben, rajong a magyar parasztert s itt fenn a politikai körökben is a büszkeség szinte szertelen hevő.

Róth M. utóda

ajánlja ez évadra érkezett angol ujdonságait

Egyedüli raktár

Fownes féle (Valódi amerikai
angol kesztyűkben (cipőkben

uri ingek mérték szerint

angol vadász mellény és bőrkabát
különlegességek.

mintsem hogy e gonosz szándékát megvalósítsa. Akkor sokan azt kérdezték tőlem, miért álltam föl és jelentettem ki, hogy elállok a harcztól? Ha tudtam volna, hogy huszonöt ember áll mögöttem, a ki tovább harcol, akkor ha az ég a nyakamba szakadt volna is, kiütöttem volna az ég bordáit és fölemelt fővel küzdöttem volna tovább. De láttam, hogy jobbról-balról el vagyunk árulva, mesterségesen készült a hurok. Tisza István felállott és kijelentette, hogy ha megszűnik a harc, visszaveszi a javaslatot. Ez szerződés volt. Én azt hittem, becsületes emberekkel kötöttünk szerződést. És mi történik? A budapesti lapokban tegnap megjelent egy levél, a melyet Tisza az ő ugrai választóihoz intézett. Abban a levélben az van, hogy miután egy kis izgága csoport — ez mi vagyunk — időről-időre keveredik, a házszabályokat akként fogja módosítani, hogy a kisebbség huzamosabb időre meg ne akadályozhassa a képviselőház működését. Ez nem megtartása az ígéretnek. De ki is várna ezt egy Tiszától? Jól tudtam, hogy a kényszerűségnek engedni kell; engedtünk, de nem azért, mert az ígéretben biztunk volna. Tisza mostani föllépésével minden alkalom hiján csak ki akarta hívni ezt az ellenzékét. Senki hosszú beszédekkel erre okot nem szolgáltatott, kilátás obstrukcióra nem volt. De az igaz, hogy ő megsértette a törvényt.

Nézetem szerint két oka volt Tiszának, hogy ezt a nyílt levelet kibocsássa. Az egyik az, hogy az ellenzékét megfélemlítse; vagy pedig komolyan keresztül akarja vinni tervét és ha keresztül vitte, fölcszátja a képviselőházat; új választást rendez és azokat a képviselőket, a kiknek szájára nem lehet lakatot tenni, kiirtja a képviselőházból, mert hiszen a házszabálymódosítás csak a következő ülésszakra érvényes és ezért kell feloszlalni a Házat. Én egyebet is gyantok. Ok nélkül, nem hiszem, hogy rászánta volna magát erre a lépésre. Messzeható terve van: harcot idézni elő és ennek akar új választást elrendelni; későre tüzni ki a választás határidejét, ezalatt pedig szabadon cselekedni, mint a hogy tette a nyári szünet alatt az olasz kereskedelmi szerződéssel. A kereskedelmi szerződéseknek ujévig késsen kell lenni és így az alatt az idő alatt a vám- és kereskedelmi szerződéseket életbe lehet léptetni.

Vagy egyszerű taktikai hatás ez, hogy egy újabb tizenhat-tizennyolcz éves Tisza-ural-

mat lehessen berendezni. Tisza szándékai — kormánypárti barátaitól tudom — olyan tartalmaik, hogy a nemzet jogait, közszabadságát veszedelembé döntik.

Tiszában kell lenni azzal, mi czélből akarja Tisza elnémitani az ellenzékét? A többség, a császár akaratát szavazással ráerőszakolja a nemzetre.

Ebben a rendszerben csak az a hiányosság, hogy az ellenzék a szólásszabadság jogánál fogva olyan harcot volt képes kifejtetni, hogy a régi házszabály alapján a kormány nem tudta a huszonháromezer főnyi ujoncz többségről szóló javaslatot keresztülvinni. Tehát most arra törekszik Tisza, hogy a házszabályokból eltávolíttassék az a rész, a melylyel az ellenzék ellentállhat a többség mindenre kész szolgálkúségének.

Ezután fölszólitotta a választókat, utasítsák képviselőjüket, hogy a legnagyobb energiával védelmezze meg a szólásszabadság jogát. Itt arról a tervről van szó — ugymond — hogy Tisza az ország törvényeit olyan módon akarja kezelni, amely az osztrák császár akaratát a magyar alkotmány fölé helyezi. A nemzet akaratát ellen törvényt hozni nem lehet. Beszédét a magyar szabadság és független Magyarország éltetésével fejezte be.

Ugron Gábor beszédét megéltették a választók, akik képviselőjüknek a multban kifejtett műsödéséért köszönetet szavaztak, jövő működéséhez pedig bizalmat előlegeztek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 10.

Elnök: Perczel Dezső, bejelenti a Háznak, hogy Janicsáry, Lázár Menyhért és Vásárhelyi László képviselők elhaláloztak és a ravatalukra koszorút küldött. (Helyeslés.) Herczeg Ferenc megbízó levelét bemutatja. Igazol képviselőnek jelenti ki.

Elnök: Felolvastatja a beérkezett kérvények jegyzékét.

Rákosi Viktor jegyző olvassa: Hódmezővásárhely, Szeged kérvénye külképviseletünkben a magyar jelvények érvényesítése tárgyában.

Elnök: Kiadatik a bizottságnak.

Hieronimi Károly kereskedelmi miniszter: Beterjesztí az olasz borvám ügyében hozott javaslatot. Kiadják a bizottságnak.

Tallán Béla földmivelségi miniszter beterjesztí a Rába szabályozásáról szóló törvényjavaslatot.

Kiadják a bizottságnak.

Elnök: A holnapi ülés napirendjére kéri megállapítani a kérvények tárgyalását. (Helyeslés.)

Az ugrai levél.

Kossuth Ferencz: Az első ülés napirendjének megállapításánál szükségesnek látja felvilágosítást kérni a miniszterelnöktől az általa kiadott és választóihoz intézett levelét illetőleg. A miniszterelnök úgy akarja, mint jelezte, a házszabályokat módosítani, hogy a szólásszabadságot korlátozza. A hadsereg vezényleti nyelvét folytatott küzdelem sokáig tartott, ezt mondja a miniszterelnök. De rá kellett volna jönnie arra a következtetésre, hogy az obstruáló képviselők még akkor is rá tudnak térni a törvényalkotás mezejére, ha már a szenvedélyek a legnagyobb mértékben korbácsoltattak is fel. Nemzeti gondolatért folyt a küzdelem és éppen azért nem helyes ezt ürügyül felhasználni a házszabályok szigorítására.

A magyar kormánynak nem szabad elfeledni, hogy az államhatalmat oly uralkodó kezébe tette le, aki idegen erővel is rendelkezik, mely erővel a multban sokszor megtámadták alkotmányunkat, (Ugy van! a szélsőbalon.) s félő, hogy a jövőben is megtámadhatja, az ilyen eljárás csak két irányba vezethet, az ország eltiprására, vagy a forradalomra.

Zmeskál Zoltán: A leszerelésre!

Kossuth Ferencz: Sajnálom, hogy beszédem ilyen közbeszólásra ad alkalmat. A függetlenségi párt nem szerelt le, csak taktikát változtatott s mindig küzdeni fog a függetlenségért.

Kossuth Ferencz ezután Tiszának a geszti levélben kifejtett azon elmélete ellen tiltakozik, hogy a hadsereg nyelvét illetőleg a felségre ruházta a nemzet a jogot minden időkre. Ez írott törvényvel ellenkezik s a szabadelvűpárt is kimondta, hogy minden jog a nemzettől ered. (Éljenzés.)

Tisza nyilatkozata.

Tisza István gróf feleli, hogy olyan házszabályrevíziót, amelyet már egyszer beterjesztett,

vel beszél a magyar földnép értelmi erejéről és tisztességtudásáról.

A néphez való ez a mély vonzódása kiűt rajta minden alkalommal.

Tisza István birtokai közül Gesztet szereti legjobban; ez a kedvencz, ez a székhely. Budapest közvetlen közelében Kovácsiban is van kastélya, a hol a parlamenti ülések alatt is lehetne nyaralni, mert a fogatja reggel egy öreg óra alatt ide röppitheti és ülés után haza viszi. Asonfelül sokkal regényesebb, szebb hely, mint a szikes határu alföldi falu. Pompás, gondozott erdő szélén áll emitt a kastély, melyről egykori gazdája, gróf Tisza Lajos tréfálkozva mondogatta: «Kétezer holdas parkom van.» S valóban oly szép ez az erdő, hogy mesterségesen csinált parknak látszik, mint a hogy csak olyan park szép, mely magától nőtt erdőhöz hasonlít. Ennek dacára is csak Gesztet szereti a miniszterelnök, ha egy üres napja van, mindjárt ott terem. Hiába, a szülőföldje. A falu népét név szerint ismeri, még a kis gyerekeket is. Azelőtt a képviselőtestületi üléseken is részt vett s ott ült az apró-cseprő ügyekben tanácskozva egész délutánokon át a község bölcei közt. A nép szereti s most is

minduntalan fölkeresi tanácsadás végett egy és más nehéz bajában. Mikor a vadászatról jön, vagy a tanyáról, már ott várja a kerítésnél egy csomó geszti ember. Egy öreg anyóka az adókönyvét hozza, hogy «tessen kérem alásan megnézni, mért róttak rám az idén annyi porciót?» A miniszterelnök tanulmányozza a könyvecskét s ha tudja, megmondja, miért adóztatták meg annyira; ha nem történt hiba, megnyugtítja, ha hiba történt, maga jár utána hogy kikorrigáltassék. És így tesz minden más panaszsal.

Terjedelmes gazdaságának, mely mintegy huszezer holdra terjed, s melyhez hozzá tartozik Geszten, Radványon kívül, Vátyon, Mezőgyán, Gyanté, Sarkad-keresztur, Varsányhely, Kágya, mely egykor híres, jó bakatort szolgáltatott a Tiszák pinchéjébe, — ugyszólván minden mesgyéjét, minden barázdáját ismeri. Számtartójával, Töpler urral apróra meghányvet minden teendőt, tudomást vesz minden eseményről, kérdezősködik cselédjei, állattjai felől.

Töpler ur régi bizalmas embere a családnak, a ki úgy ismeri már a gazda akaratát, ha nincs is ott, mintha írásból olvasná, hanem

azért, ha a politika haza nem engedi sokáig a grótot, fel-felszalad Budára ad referendum. S a nagy politika fölkaavart hullámaiban peroráló deputációk, tanácskozó miniszterek, referáló főhivatalnokok, antichambrizó képviselők és országnagyok lelketbénító terveit, machinációit, egymást keresztező sakkhúzásai között e khaoszban valóságos öröm a Töpler ur megérkezése.

Mintha maga a kis alföldi falu toppanna be üde levegőjével, friss szénailatával a miniszterelnök dolgozó szobájába. Csengethet már odalenn a portás, a radványi tehének kolompja az, roboghatnak lenn a Szent Györgytéren az érkező fogatok, csak a geszti lovak patkójának a csattogását hallja a palota ura s kiszól a titkárnak:

— Üzenje le kérem a portásnak, hogy már nem vagyok itthon.

Pedig voltaképen csak most van ő otthon, mikor Töpler ur előadásában lelki szemei előtt elléptetnek a geszti tehének, a csikók, a béresek, és mindazok, a kik után kérdezősködik.

x-y-z.

U J!

M e g n y i l t a

U J!

MAGYAR DIVATCSARNOK Szent-László-tér, (Kis-piacz) S a s k a p u m e l l e t t .

Kizárólag szép, divatos és jó minőségű áruk. Az őszi idény különlegességei ruhaszövetekben, costumkelmék, blouse- és ruhaselymek, vászon-, chiffon-, damaszt-árúk, ágygarnitúrák, saját készítményű paplanok. Teljes menyasszonyi kelengyék.

Ár tekintetében kétséget nem szenved, hogy olcsóbb mint bárhol

Szíves pártfogást kér tisztelettel:

MAGYAR DIVATCSARNOK.

hasonló viszonyok közt, ideiglenesen mindig hajlandó betervezni.

Olay Lajos: Akkor mire való volt a béke?

Polónyi Géza: Előbb tartsa meg az ígéreteit.

Tisza István: Normális időben nem óhajt ilyen házszabályt. Nem szándékozik klotürt behozni, de a technikai obstrukciót akarja kiküszöbölni. A vita megrövidítését kívánja, különösen a költségvetések és az ujonczjavaslatnak záros határidőhöz kötése által. (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: Ez kardorff! Itt a lólab!

Tisza István gróf: Szükségesnek tartja a házszabályokba a ház tekintélye megóvása végett erősebb intézkedéseket bevinni. Legközelebb be fog jegyezni egy ilyen indítványt, melyet külön bizottsághoz akar küldetni, s ez a bizottság békésen fog fölötte határozni.

Kubik Béla: A nemzet jogait békésen eladni.

Tisza István gróf: Reflektál Kossuth egyéb szavaira s a választási-reformra kijelenti, hogy nem lehet elsietni ezt a dolgot. Ő annak idején azt mondta, *remélhetőleg* a jövő általános választásig el is intézheti.

Olay Lajos: Régen választás lesz addig.

Tisza István gróf: Az az uraktól függ. (Viharos ellenmondás balfelől.) Azok félnek — úgy látszik — ettől legjobban, akik azt mondják, hogy a nemzet az ő hátuk mögött van.

Rákosi Viktor: De a bárók nincsenek a hátunk megett!

Bánffy Dezső báró: Az új bárók! (Nagy derűség.)

Kubik Béla: Hogy jegyzik a bárói rangot a börzén?

Tisza István gróf: Elsorolja a ház munkaprogramját: az olasz kereskedelmi szerződést, a költségvetést, polgári perrendtartás és a népoktatási javaslat. Egyébként a holnapi napirendre elfogadja az elnök javaslatát.

Polónyi beszéde.

Polónyi Géza: A miniszterelnök fenyegetését a választással: gyerkőczökhöz illő viselkedésnek mondja, mely sérti a képviselőház méltóságát és függetlenségét. Azt mondja: ha jól viseltek magatokat: nem lesz választás! A miniszterelnök kötelezőleg megígérte, hogy az új választás e törvények alapjain fog megtörténni, most pedig sutba dobja az ígéretet.

Jobban sérti ez a parlament tekintélyét, mintha mi bármily eszközzel megbuktatjuk a kormányt.

Az olasz kereskedelmi szerződés megkötésével Tisza törvénysértést követett el. Ha egy kisebbség most a törvényt meg akarja védeni, az sérti-e a parlament tekintélyét, vagy aki a törvény megsértésével okot adott a rendkívüli ellenállásra! Rátér a házszabály revizióra.

Kubik Béla: Nem tetszik hallani elnök ur, ott jobbról a lármát? Ugy látszik, siket a jobb fülére?

Perczel Dezső elnök rendreutasítja Kubik Bélát.

Polónyi Géza: Őseink is többször megszüntették a harcot — egy jobb jövő reményében. De soha le nem mondtak a nemzet jogairól. A kilenczes bizottság is arra az álláspontra helyezkedett, hogy abszolút fejedelmi jogot a magyar alkotmány nem ismer. Most ép az ellenkezőjét állítja.

Tisza István gróf: Nem állítom. Rosszul olvasta.

Polónyi Géza: Azt írja: a magyar nyelvhez való viszakozásunk csak akkor érvényesülhet, ha a felség önként és szabad akaratából megadja. Mi ez, ha nem abszolút fejedelmi jog? Ha ez más nem, hát kínálkozás felfelé. Megértik ezt Bécsben. Példát ad arra, hogy ez a nemzet nemcsak nem tudja kivívni jogait, de a szólás szabadságát is megkorlátozza. A mai idők, a törvényszegések ideje, nem alkalmasak a házszabályrevizióra. Tessék választást rendelni el, bocsássa a kereskedelmi törvényszegést, az ujonczjavaslatot a nemzet ítélete elé.

Tisza István gróf kijelenti, hogy az ugrai levélben azt mondja, hogy a nemzet ő felség-

gére bizta a hadsereg nyelvének jogát. De azt is mondja benne, hogy a nemzetnek joga van megváltoztatni. Amíg új törvény létre nem jön, addig ez a jogállapot áll fenn. A választási reformra vonatkozólag ragaszkodik beadott és elfogadott javaslatához: hogy amennyiben váratlan akadályok közbe nem jönnek, a reformot még e választási ciklusban megcsinálja. Ehez tartja magát ma is.

Olay Lajos: Be vagyunk csapva!
Elnök az ülést bezárja.

A sztrájk a városi közgyűlésen.

A gyakori sztrájkok arra indították a kereskedelmi kormányt, hogy komolyabban foglalkozzék ezzel a fontos kérdéssel, mert a mostani bizonytalan állapot veszélyel fenyegeti az ipart. Hir szerint a miniszteriumban már dolgoznak egy törvénytervezeten, a mely szabályozni fogja a sztrájkokat.

Egyes törvényhatóságok, közgazdasági intézmények szintén szóvá tették a sztrájkok ügyét. Zalavármegye egyenesen azt kéri a törvényhozáshoz intézett feliratában, hogy törvényt hozzanak a sztrájkok teljes eltörlésére s úgy az azokban résztvevőket, mint a fejbujtókat szigoruan büntessék.

Zalavármegye ezen feliratát pártolás végett Nagyvárad városának is megküldötte s a város tanácsa tegnap foglalkozott vele.

A tárgyalás során Gerő Ármin rendőrfőkapitány az alábbi javaslatot terjesztette elő, amelyben az átirat felett napirendre térést javasol.

A javaslat — melyet a csütörtöki közgyűlés elé terjeszt a tanács, — következő:

Zalavármegye a munkás sztrájkok káros hatását telpanaszolva azoknak meggátlása céljából egy oly sztrájk törvényt óhajt, a mely törvény minden sztrájkot feltétlenül tiltson, az abban részt vevő munkásokat mindazokkal együtt, akik a sztrájkot bármilyen módon előmozdítják a legszigorúbban büntessen és a sztrájk folytán létrejött minden egyezményt érvénytelennek nyilvánítson.

Arra az óhajtásra nézve, a mely ilyen szellemű felirat alkotása kéri tőlünk is, mást mint egyszerű napirendre térést javasolni nem lehet.

Ebben a feliratban olyan álláspont jut kifejezésre, a melyet teljesen túlhaladottnak kell tekinteni.

Mindenki tudja, hogy korunk a szocialpolitika korszaka s nincs ma már elfogulatlan ember, aki nem ismerné, hogy a munkás munkaerejének értékét annyira becsülheti, a mennyire a viszonyok megengedik. Avagy ki vitathatná el, hogy a munkásnak ép úgy mint bárki másnak joga van a maga anyagi helyzetének javítására törekedni, joga van szervezkedéssel és szolidaritással lehetőleg jobb megélhetési feltételeket kiküzdeni s ha célját másképpen elérni nem tudja, joga van a sztrájk fegyverét is igénybe venni. Olyan jogot pedig a mely milliók gondolkozásában él elkobozni nem lehet.

Elismeri a sztrájk szabadságot maga a kormányhatóság is, midőn a Kereskedelemügyi Miniszter az 1903 évben 40,451 sz. a rendeletében kimondja, hogy az iparhatóságoknál bejelentett sztrájkok esetében a sztrájkban álló munkásokkal szemben az ipartörvénynek a visszahozásra és munkába állításra vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók. Elismerte a Kereskedelemügyi miniszter a sztrájk jogot egy korábbi másik intézkedésével is, melyet a budapesti munkás közvetítő hivatal szabályzatában felvétetni rendelt, mellyel megtiltotta, hogy oly műhelyekben vagy gyárakban, melyeknél a munkások sztrájkja hivatalosan lett bejelentve munkások közvetítenek.

Tagadhatatlan ugyan, hogy a sztrájkok által, a melyek nálunk egy idő óta ugyszólván napirenden vannak, sok esetben nemcsak a közrend lesz súlyosan megzavarva, hanem azok

nyomán közgazdasági életünk is érzékenyen szenved.

Az is igaz, hogy a munkások itt-ott igazságtalan követelésekkel lépnek fel, s hogy nem egy sztrájkot szinte nevetséges okokból idéznek fel.

De vajjon észszerű s igazságos volna-e egyes elfajulások miatt a más esetben egészen jogosnak s indokoltnak tartható sztrájkot is erőszakosan meggátolni?

Az ily eljárással a munkásoknak illetlen való jogosulatlan elnyomásával csakugyan súlyos csapást mérnek iparunkra, mert amennyire sujava lesz iparunk oktalanságokkal s jogosulatlan sztrájk mozgalmak által, azonképen sőt még nagyobb mértékben szenvedne az által, ha a munkások részéről támasztott jogos követelések nem nyerhetnének kielégítést. Mert senki el nem vitathatja, hogy a munkások jogos igényeinek kielégítése az iparfejlesztésének egyik fontos tényezőjét képezi: amennyiben a munkások jó vagy rossz helyzete szabja meg az ipar kiterjesztésének lehetőségét.

Eltiltani tehát a sztrájkot törvénnyel nem lehet. Ellene szólnak az általános jogi szempontokon kívül célszerűségi s észszerűségi okok is.

Azonban ez nem jelenti azt, hogy más felől nem lennének tisztában a sztrájkok összes káros hatásaival s azzal, hogy a mi állapotok tovább tarthatatlanok és sürgős orvoslást igényelnek.

Ma nincs törvény, a mellyel gátat vethetnénk a sztrájk mozgalmak egyes tulkapásainak s elfajulásainak.

Különösen nincs oly törvényes intézkedés, a mely arról gondoskodnék, hogy a sztrájk ügyek elintézésére valamely forum tejhatalmu megbízást nyerjen. Mer az ipar törvényben meghatározott bélképző bizottság az esetre, ha felek között békés megegyezés nem sikerült, az ügynek érdemleges elintézésére nézve, semminemű joghatályos ingerenciát nem gyakorolhat.

A legnagyobb baj pedig az, hogy munkások mindenütt lelketlen izgatók befolyása alatt állanak, a kik vezérszereplési viselkedésükben minduntalan sztrájkokat idéznek elő, s terrorizálják a tömeget, ezekkel szemben a rendőrhatalom keze csaknem teljesen meg van kötve.

A sztrájk-törvényre — ebben egyet értünk Zalavármegyével — tehát szükség van. Ennek a törvénynek azonban főleg két irányban kell megfelelő intézkedést tartalmaznia: Egyrészt módot kell adnia, hogy a sztrájkoknak kellő határt lehessen szabni; másrészt kell, hogy lehetővé tegye, hogy sztrájk esetén a rendőrség az izgatókkal s különösen az idegen illetőségűekkel szemben erővel fellépessen. Annak az óhajtásnak, hogy ilyen törvény alkottassék, kifejezést adhatnánk.

Mint hogy azonban hivatalos közlés szerint a hazai iparegységek sürgető felterjesztéseinek megfelelően, a kereskedelemügyi miniszter amugy is elhatározta, hogy rövid idő múlva törvényjavaslatot terjeszt a törvényhozás elé, sőt a törvényjavaslat már legközelebb nyilvánosságra is lesz hozva. Feliratot intézni ebben a tárgyban felesleges.

A törvényjavaslatra nézve akkor lesz a véleménynyilvánítás ideje, ha a javaslat nyilvánosságra kerül. Addig pedig a jelenlegi kormány a munkája elé, a mely éppen a legkényesebb kérdéseket oldotta meg az elmélet és a gyakorlat szempontjából egyformán kifogástalanul, s a mely a sztrájkok nagyfontosságú ügyének rendezésébe kétségtelenül minden tudását és energiáját bele viszi, bizalommal tekinthetünk s a törvényhozás eredményét nyugodtan várhatjuk be.

Thaly Kálmán ünneplése.

Budapest, 1904. okt. 10.

Thaly Kálmának ma nyújtották át azt az aranyemlékermet, amelyet a képviselők pártkülömbőség nélkül készítettek számára. Az érem ünnepies átadása az elnöki fogadó szobában történt, közvetlen a képviselőház után.

Jelen voltak a kormány tagjai *Tisza* István gróf miniszterelnökkel és a képviselők pártkülönbség nélkül igen nagy számmal. *Thaly* Kálmánt belépésekor zajos éljenzéssel fogadták s az arany emlékérmét *Berzeviczy* Albert kultuszminiszter a következő beszéd kíséretében nyújtotta át:

— Barátaim felkérésére ragadom meg az alkalmat, hogy rövid, keresetlen szavakkal üdvözölve átnyujtsam neked azt az emléket, melyet egy jeles művésznök *Tells* Ede által készítettünk neked, hogy az mindig emlékeztessen téged és pedig nemcsak a mi tiszteletünkre és igaz, szívből jövő szeretetünkre, de arra a napra is, mikor neked a legádázabb harc közepette sikerült a nemzetet megmentened. A te köztiszteletben álló egyéniségednek, szavad súlyának, szívből jövő igaz, hazafiai lelkesedésednek sikerült elérni azt, mi egy órával előtte szinte elérhetetlennek látszott, visszaszerezni az ország békéjét, nyugalmát, megmenteni a beláthatatlan veszedelmektől. Nagy tetteredért az ország minden részéről az elismerés és hála nyilvánult meg és pedig elsősorban mi képviselők vettünk körül igaz szeretettel és nyomban felmerült az eszmé, hogy ennek ércben is adjunk kifejezést. Ez elhatározásunkból készítettünk egy arany és bronz érmét, melyet sokszorosítottunk is. És most, amidőn ezt neked át nyújtjuk, egy óhajásunk van, vajha élő alakod minél tovább maradjon köztünk mindanyunk öröme és büszkeségére. Az Isten éltesse.

Zugó éljenzés kíséretében a kultuszminiszter szavait, melynek lecsillapulása után *Thaly* Kálmán meghatva mondott köszönetet.

Thaly Kálmán megköszönte a páratlan ritka kitüntetését. A dicséret szavakra — úgy mond — nehéz megtalálni a köszönő szavakat és azt, hogy a hálát csak némileg is tolmácsolhassam. Azon az emlékeztető ülésen sokat vívódtam magammal, de az utolsó pillanatban győzött az igaz hazafias meggyőződés, és megtettem az utolsó kísérletet. Hálát adok a gondviselésnek, hogy fellépésemet siker koronázta, mert meggyőződtem róla, hogy a legválságosabb pillanatban mindannyian egyetértünk a hazaszeretben.

Lelkes éljenzés.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Mádi *Kovács* István igazságügyminiszteri tanácsos, ki családi ügyben egy napot Nagyváradon töltött, tegnap vissza utazott Budapestre. — Dr *Niedermann* Gyula királyi és miniszteri tanácsos, az igazságügyi orvosi tanács tagja tegnap városunkban időzött.

* **Templomszentelés Érmihályfalván.** Most vasárnap, Magyarok Nagyasszonya ünnepén áldotta meg *Palotay* László pápai praelatus-kanonok az ujonnan épült érmihályfalvai templomot. E templom b. e. *Schlauch* bibornok-püspök áldozatkészségéből épült, a fölszerelés jórészt a hitközség adománya. Így a főoltár *Kubicsek* Katalin urnó, a harangok dr *Wolafka* Nándor cz. püspök, debreczeni prépost-plébános, továbbá *Király* György és neje *Batis* Erzsébet, *Horváth* János és neje *Szolinger* Vilma, *Gáspárdy* Gyula és neje *Vida* Teréz adománya. A templom és oltár fehéreneműit *Faulhaber* Oszkárné, özv. *Gerzon* Antalné, dr *Deme* Béláné, dr *Fráter* Gáspárné és *Molnár* Ákosné készítették. *Krupa* Mihály Mária accord sekrestye-csengőt adományozott. A többi szerelvényekre is a hívek örömmel áldoztak. A fölszentelési szertartás végzésében a praelatusnak segédkeztek dr *Fordán* Károly szaniszlai plébános, dr *Lindenberger* János theol. tanár, *Kende* János asszonyvásári, dr *Votisky* Elemér éradonyi és *Szöke* János érkeserői plébánosok. Ez alkalommal az új templomban 270-en járultak a szentségekhez. A templomszentelés végeztével társaság volt *Palotay* László tisz-

teletére, melyen számos felköszöntő hangzott el. A hívek közöshaja most az, hogy plebánosuk Éri Keserűből mielőbb a sokkal népesebb Érmihályfalvára helyeztessék át.

* **A virilisek névjegyzéke.** A jövő évi legtöbb adót fizetők névjegyzéke ügyében tegnap tartott ülést Nagyvárad város bíráló választmánya. Dr *Beöthy* László főispán elnöke alatt *Janky* József, *Harmathy* Károly, *Dús* László, dr *Hoványi* Géza, *Miskolczy* Barna és dr *Istvánffy* István aljegyző voltak jelen. — Ezuttal hat kérvényt intéztek el. Ugyanis a névjegyzékbe leendő felvételüket kérték: *Pekánovits* Imre, *Aufricht* Mór, *Köblös* Ferencz, *Lewitter* Miksa, *Kugler* Albert és *Száhlender* Károly. A bíráló választmány *Aufricht* Mórt, *Köblös* Ferenczet és *Kugler* Albertet a névjegyzékben felvette, *Pekánovits* Imrét, *Lewitter* Miksát és *Száhlender* Károlyt azonban kérelmükkel elutasította.

* **Özv. Bulyovszky Józsefné köszönete.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, néhai dr. *Bulyovszky* József volt polgármester nemes gondolkozással méltányolta azokat az érdemeket, amelyeket a boldog emlékü polgármester rövid pár évi hivataloskodása alatt kifejtett a város érdekében s úgy az özvegy, mint az elhunyt árvái részére megfelelő kegydíjat szavazott meg. A törvényhatóság ezen humanus eljárásáért az elhunyt özvegye a következőkben mond köszönetet Nagyvárad város törvényhatóságának:

Mély megilletődéssel szívemben, vettem kézhez Nagyvárad város tek. törvényhatósági bizottságának azon határozatait, melyekben boldogult férjem elhunytától kezdve mély fájdalommal kifejezést adni és részemre s árváim javára az élet nehéz küzdelmeiben a megélhetést megkönnyíteni szives volt: fogadja Nagyvárad város tekintetes törvényhatósága ezen nemes elhatározásaiért hálával telt szívem forró köszönetét s Isten áldását kérve Nagyvárad város tekintetes törvényhatóságára

Maradokkiváló tisztelettel:
Nagyvárad, 1904. okt. 7.

Özv. dr. *Bulyovszky* Józsefné.

* **Az októberi városi közgyűlés,** A nyári lanyha ülések után arra számítottunk, hogy az őszi városi közgyűlések zajosabbak lesznek. Azonban nem következett be. Szeptemberben csekélyebb ügyeket tárgyaltak s az októberi gyűlés elé sem kerülnek tömegesebben nagyobb fontosságú ügyek. A múlt évi zárszámadáson kívül átiratok, szabályrendeletek, miniszteri jóváhagyások és szerződések vannak felvéve a tárgysorozatba.

* **Panaszra mentek a miniszterhez.** A nagyváradai sütő segédek egyenesen a kereskedelemügyi miniszterhez adtak be panasz-kérvényt, amelyben kifejtik, hogy a nagyváradai sütőmesterek nem tartják a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvényes rendelkezéseket s erre nézve orvoslás kérnek. A miniszter megfelelő eljárás végett leküldötte a panasz-kérvényt megfelelő eljárás céljából Nagyvárad város tanácsához.

* **A tanítók munkaerejének kihasználása.** A pénzügyi szakbizottság legutóbbi ülésén a zárszámadások kapcsán *Ragány* János főszámvevő felhozta, hogy a város megtakarításokat érhetne el a közoktatási kiadásoknál, a tanítók fokozottabb kihasználása által, mert egyik-másik tanítóknak alig van hetenkint 16—18 órája tanítással elfoglalva. A városi tanács felhívta *Ragány* Jánost, hogy ezen indítványát mint érdemleges javaslatot terjessze az iskolaszék elé.

* **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** Nagyvárad város csütörtökön, október hó 13-án tartandó közgyűlése elé kerül a városi főmérnöknek fizetési pótlék iránt beadott kérvénye, a pénzügyi bizottság azon javaslatával, hogy a főmérnök részére az 1905. évtől 2000 korona működési pótlékot adjon évenként a város, a közuti alapból. A városi tanács mint állandó választmány tegnapi ülésén tárgyalta a kérdést s elhatározta, hogy a pénzügyi bizottság véleményének elfogadását javasolja a törvényhatóságnak. A tanácskozás folyamán *Komlóssy* József gazdasági tanácsos szólalt fel s nem tartja igazságosnak, hogy újabb tisztviselőknek pótlékot adnak s a régebbiek kérelmét pedig elutasítják. Vagy mindnek adjanak, vagy egynek sem. Ez a tisztviselők negligálása. — *Gerő* Ármín főkapitány az iránt szeretne komoly kijelentést hallani, hogy a polgármester komolyan foglalkozik-e a tisztviselők fizetésrendezésével. — *Rimler* Károly hivatkozik azon már többször tett nyilatkozatára, hogy a legelőkeltebben óhajtja a tisztviselők fizetésének javítását.

* **Vörösmarty fia meghalt.** *Vörösmarty* Béla, volt államtitkár, a Kuria másod-elnöke meghalt. A nagy érdemekkel bővelkedő férfiú *Vörösmarty* Mihálynak, a nagy költőnek volt méltó fia. Gyermekkorában az egész nemzet szíve feléjük, *Vörösmarty* Mihály árvái felé fordult, mert a költő, kit a szabadságharc bukása lelkileg is, anyagilag is megtört, özvegyét és árváit vagyontalanul hagyta hátra. *Deák* Ferencz szövegátára a nemzet az árvák segítésére sietett és a haza bölcsé maga lett a *Vörösmarty*-gyermekgyámja. A nemzet szeretetét nem pazarolta méltatlanokra. *Vörösmarty* Ilona, *Szell* Kálmánné, egyike lett a legkiválóbb honleányoknak, *Vörösmarty* Bélát pedig szorgalma, tudása és jelleme a nemzet vezérlő férfiai közé emelte, helyet foglalt a kormányban és szolgált, mint bíró, az igazságot minden fórumon, legutóbb a Kuria másodelnöki székében.

Vörösmarty Béla 1845-ben született. Kitűnő sikerrel elvégezte jogi tanulmányait, már 1868-ban bírósági szolgálatba lépett. Joggyakornok lett a budapesti királyi ítélőtáblánál s egy év múlva segédfogalmazó. Csakhamar azután kinevezték fogalmazónak a semmitőszékhez, a hol 1871-ben segédtitkár lett. 1872-ben bíróvá nevezték ki a budapesti polgári törvényszékhez és ez állásában megmaradt 1876-ig, mikor a budapesti ítélőtáblához nevezték ki bíróvá. Tizenegy esztendeig volt ítélőtáblai bíró. 1887-ben kuriai bíró és 1892-ben a budapesti kir. ítélőtáblához tanácselnökké, majd ugyanebben az esztendőben a győri ítélőtábla elnökévé nevezték ki. Ezen a hosszú bírói pályán a törvénykezés minden ágában nagy gyakorlatot szerzett. Résztvett mind a polgári, mind a bűnügyek tárgyalásán és minden alkalommal, mint kiváló képzettségű, mély gondolkozású jogász emelkedett ki. Egy ideig a budapesti kir. tábla váltó- és keresk. tanácsában is működött. Erdélyi Sándor akkori igazságügyminiszter 1895-ben meghívta adminisztratív államtitkárnak az igazságügyi miniszteriumba s mikor *Plósz* Sándor volt politikai államtitkár igazságügyi miniszter lett, *Vörösmarty* Béla az igazságügyi miniszterium első államtitkára lett és ebben a minőségében a számokréti kerületben megválasztották országgyűlési képviselőnek. Mint államtitkár, élénk tevékenységet fejtett ki a törvényalkotás, előkészítés és a meghozott új törvények életbeléptetése terén. Főleg a polgári törvénykönyv s perrendtartás előkészítésének szentelte munkásságát. Nagyobb tanulmányutakat is tett e célból Német- és Franciaországban s ritka tájékozottságot szerzett a nyugati államok törvénykezési és igazságszolgáltatási intézményei terén. Az államtitkárságot 1901-ben a Kuria másod-elnökségével cserélte fel és haláláig ez állásban szolgált a közügyet.

Holttestét reggel diszes kivitellő, görög stílusú alpakka koporsóba helyezték s a koporsót délután tették ravatalra az elhunyt Muzeum-utca 5. szám alatti lakásában. A temetés újabb megállapodás szerint innen megy végbe, kedden délután fél négy órakor s a halottat a kerepesi-uti temetőben levő családi sírboltba helyezik örök nyugalomra.

* **Elhelyezett honvédőrnagy.** Ő Felsége rendelkezése értelmében Nagy Péter nagyváradi 4. honvédszolgálati őrnagy a szabadkai 6. honvédszolgálati őrnagy helyébe került át. Helyét a nagyváradi 4. honvédszolgálati őrnagy viszont sepsi-szentkirályi Szentkirályi Ferencz szabadkai 6. honvédszolgálati őrnagy foglalja el.

* **Az Andrényi-czég új czégvezetője.** Az Andrényi-féle vasáros czég nagyváradi üzletéből Andrényi Gusztáv czégvezető kivált. Helyét az aradi üzlet volt czégvezetője Krausz Soma foglalta el.

* **Tüzeset.** Vasárnap hajnalban kigyuladt Velenczén Pénzes Lajos földes gazda háza a Szent-Jeromos-utcán és teljesen elhamvadt. A tűz belülről támadt és pedig az istállóban a leütött petroleum lámpától, melynek lángja bekapott a széna készletbe. A tűz olyan rohamosan terjedt, hogy a házbeliék alig tudtak menekülni. Egy legénynek a keze erősen megszeégett, s egy másik ember is megsebesült. A szomszéd ház, mely nádfedelű, már szintén égni kezdett, azonban a tüzoltók ügyes és derekas munkájukkal elfojtották azt, s ezzel több szegény embert mentettek meg a tél küszöbén a nagy csapástól. A Pénzes-ház biztosítva volt, azonban a gazda takarmány készlete és gabonája oda veszett, azonkívül a nagyobbára szegény lakók érzékeny kárt szenvedtek. A tüzhöz legelőbb a várad-velencei, majd a központi tüzörtség vonult ki, a tüzoltók igazán elismerésre méltó buzgósággal és önfeláldozással működtek.

* **Leköszönés a tisztirangról.** A m. kir. honvédelmi miniszter Pataky Károly nagyváradi rendőrfogalmazónak a nagyváradi honvédszolgálati őrnagy viselt tartalékos hadnagy rangjáról való leköszönését elfogadta. Nevezettnek egyuttal a tartalékos hadapród-tiszthelyetesi rendfokozat adományoztatott.

* **A szociálisták zugbirósága.** Eddig még csak azt tudtuk a népbarát elvtársakról, hogy adót vetnek ki a szegény, hiszékeny emberekre, hogy a vezéreknek bővebben teljék nagy uri passzióikra. Most már más válfaját is ismerjük a szociálisták pumpolásának és ez: a *zugbiráskodás*. A szociálista párt vezetőség, mint a sajtóiroda jelenti — a sztrájk-törő kömivességekre, vagyis azokra, akik az elmúlt hetekben a sztrájk dacára dolgoztak, pénzbiróságot róttak ki. Ma reggel a Fő-utcán a Rimanóczy Kálmán egyik építkezésénél azért szüntették be a munkát, mert Jámbor és Szilágyi nevű kömüves segédek az ily birságot nem akarták. Hasonlóképpen a munka abbahagyására szólította fel Kotta Imre kömüves segéd az Incze Lajosnál dolgozó munkásokat, azonban Incze Lipót mérnök közbevetvén magát, a munkások a felbujtásnak nem engedtek. Kotta Imre ellen a kihágási eljárás azonnal folyamatba tetetett. Egyébb helyeken a munka mindenütt zavartalanul folyt.

* **Liliomhullás.** Megilletődéssel veszünk hirt egy élte tavaszán levő, zsenge ifjú leányka elhunytáról. Reiter Pannika, özv. Reiter Lajosné urnő egyetlen lánykája, életének 16-ik évében néhány napi, de gyöttrő szenvedés után szombaton hajnalban édes anyja s rokonai mélységes bánatára, Hosszupályiban elhunyt. Temetése vasárnap délután ment végbe Hosszupályiban nagy részvét mellett. Az elröppent tiszta zsenge lélek fölött lebegjen az Ur szent lelke.

* **Nagyvárad éjjel.** Nagyvárad minden tekintetben versenyezni akar a modern nagyvá-

rosokkal. Ismeretes alakok világvárosi éjjeli életet akarnak teremteni a Körös-parti Párisban. Átdorbézolt éjszakák után egyesek — és azok nagyon sokan vannak — irtóztató kurjongatás között száguldanak végig az utcákon, hogy a békés polgárokat felverjék álmukból. Ez is fővárosi divat. A tegnap éjszakai garázdálkodások is igen sok dolgot adtak a rendőrségnek. Egész éjszaka mást sem tettek a rendőrök, mint a sok részeges, verekedő és késelő alakokat kísérték be a rendőrség börtönébe, úgy, hogy reggelre már tömve voltak a börtönök. A rendőrség kihágási ügyosztálya az idegen illetőségeket ma haza fogja toloncoltatni.

* **Kicsérült kabátok.** Tegnap este a színházban a földszinti álló helyen két kabát kicserélődött. A visszacserelés iránt forduljon az illető a színház felügyelőjéhez.

* **x Ritka kedvező alkalom** kínálkozik most tisztelt olvasóinknak, kézműüi szükségleteit beszerezni. A helybeli közkeveltségnek s általános szolidaritásáról s jó és finom áruiról elismert *Wallerstein Fülöp és fiai czég* más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál, s az egész raktár készletét, gyári áron alól kiárulja. Saját érdekében felhívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkalmra.

* **x Van szerencsém a n. é. közönség** szíves tudomására hozni, hogy a körösparti vendéglőmben, melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg rendeztem be. Jó ételekről és kitűnő italokról gondoskodva van. Minden este elsőrendű cigány zene, friss csapolású Dréher sör, zóna reggelik, hideg és meleg ételek minden időben pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett kaphatók. Nyári és téli kényelmes fedett helyiségeim módot nyújtanak a legkényesebb igényeket kielégítenem. Midőn ezt a n. é. közönségnek b. tudomására hozom azon szerény óhajomnak adok kifejezést, hogy úgy mint ajajelenben, a jövőben is minél számosabb b. látogatósaikkal engem továbbra is megtisztelni szíveskedjenek. Kiváló tisztelettel *Szabó Gyula*, vendéglős. Abonensek felvétetnek.

IRODALOM.

Az „Országos Irodalmi Szövetség“

ez uton értesíti tagjait, hogy a folyó évre esedékes könyvkiadványait technikai akadályok miatt csak a hó végén küldheti szét. Bársony István, Endrődy Sándor, Rákosi Viktor, Békefi Antal és Szikra egy-egy művét, összesen 5 kötetet kapnak, ez alkalommal kézhez a szövetség tagjai az évi négy korona tagsági díj ellenében. Tagsági jelentkezéseket még mindig elfogad a szövetség főtájtári hivatala (Budapest, Luther-utca 1/4.) Tagsági díjak a Leszámitoló és Pénzváltó bankhoz, Földes Imre pénztáros címére (Budapest, Dorottya-utca 6.) küldendők.

EGYESÜLETEK.

* **Ülés a v-velencei Kath. Körben.** A várad-velencei Kath. Kör tegnap fontos választmányi ülést tartott. A téli évszak beálltával az egyleti élet kezd fellendülni, mert a tél a szobába és belső szórakozásra utalja az embert. Azért a választmány eleve gondoskodott arról, hogy alkalmasabb helyiséget kapjon az egylet. A Kör november elsejével már is átköltözik az új helyiségbe, a Koloszári-utcán a *Darabanth*-féle házba. a hol az eddiginél sokkal megfelelőbb helyiségek lesznek. A vasárnap tartott választmányi ülésnek az új szerződés oltogadása volt a legfőbb tárgya. Az

orsz. Katholikus nagygyűlésre alighanem szintén küld egy képviselőt, bárha jelenleg még egy kis áldozatba kerül is az.

TÁVIRATOK.

Politikai hírek.

Budapest, okt. 10. (Saját tud. táv.) A *néppárt* ma este ülést tartott, a melyen az olaszborvám szerződés került szóba. A párt elvben helyesli a szerződést és azt jónak találja.

A *nemzetipárt* is tartott ma este gyűlést, de politikáról nem beszéltek. Elhatározták, hogy Amerikából hazatérő vezérüket gróf Apponyi Albertet üdvözölni fogják. A mint beszéltek, Apponyi hazatérése után birtokára fog menni és nem fog politikával foglalkozni.

A szabadelvű-párt nincs egy nézetben. A párttagok közül többen helytelenítik gróf Tisza István nyílt levelét s azt mondják, hogy a miniszterelnök elhamarkodta a dolgot.

A függetlenségi 48-as pártban két árnyalat van. Az egyiknek tagjai a legelszántabb harcot akarják vívni Tisza István ellen, a másik árnyalat azonban, még a házszabályrevíziót sem tartja az országra nézve veszedelmesnek.

Képviselő választás.

Gyergyó-Szent-Miklós okt. 10. A Lázár Menyhért orsz. képviselő halálával megüresedett gyergyói választókerületben összegyűlt szabadelvű polgárok gyűlést tartottak és egyhangulag dr. Lázár János főszolgabírókat jelölték képviselővé, ki a jelölést el is fogadta. Lázár nagy népszerűségnek örvend az egész kerületben. Ellenzéki jelölt még ezideig nincs, bár sok nevet emlegetnek.

A háboru.

Az oroszok előrenyomulása.

Budapest, okt. 10. (Saját tud. távirata.) Karbinból jelentik, hogy orosz haderők rohamosan előrenyomulnak. A kínaiak és japánoktól felbérelt emberek megakarták mérgezni a forrásokat, de az oroszok elfogták a tetteseket és kivégezték.

Port-Arthur helyzete.

Budapest, okt. 7. (Saját tud. távirata.) Péterváron keresztül érkezett táviratok szerint Port-Arthur helyzete már tarthatatlanná vált. Stössel tábornok jelentését, a melyek arról szóltak, hogy Port-Arthurban a helyzet türelhető, nem felelnek meg a valóságnak.

A császár csapatszemlé.

Budapest, október 10. (Saját tud. táv.) Reválból érkezett jelentés szerint, Miklós császár ma szemlélet tartott Alexejev herczeggel a Kelet-ázsiai induló csapatok felett.

Port-Artur felszabadítása.

Budapest, okt. 10. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy Kuropatkin azzal a tervvel foglalkozik, hogy felszabadítsa Port-Arturt. A vár felszabadítására nagy haderőt összpontosítanak Port-Artur környékére az oroszok.

A gabonatőzsde határidői.**Budapest, okt. 10.**

Buza okt. — — — —	10.20
Buza ápr.-re — — — —	10.56
Rozs okt.-re — — — —	7.43
Tengeri májusra 1905. — — — —	7.30
Zab okt. re — — — —	6.75
Repeze aug.-ra — — — —	11.60

Értéktőzsde.**Budapest, okt. 10.**

Oszrákhitelrészvény — — —	671.—
Magyar hitelrészvény — — —	780.50
Leszámloló bank — — —	463.—

Rimamurányi — — — —	530.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — —	644.—
Közuti vasut — — — —	584.—

Hivatalos árfolyamok.**A budapesti áru- és értéktőzsde 1904. okt. 10.**

Magyar aranyjárdék 4% — — —	119.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban $4\frac{1}{2}\%$ — — —	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$ — — —	—
Magyar koronajárdék 4% — — —	97.15
Italmérsi jog megváltási kötvény — — —	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból — — —	88.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — —	98.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — —	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön — — —	209.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — —	164.—
Osztrák járdék papírban — — —	99.25

Osztrák járdék ezüstben — — —	100.—
Osztrák korona járdék — — —	1b9.—
Osztrák járdék aranyban — — —	99.—
1860. oszt. államsorjegyek — — —	154.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	1615.—
Magyar hitelbank részvény — — —	783.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — —	675.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — —	675.—
20 frankos arany (Napolendor) — — —	19.03
Német birodalmi márka — — —	117.37
London vista — — —	239.45
Páris vista — — —	95.20
20 márkás arany — — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.****Szülők figyelmébe ajánljuk****fiuk és leánykák részére:** kész fehérneműket, ugyszintén paplanok,

harisnyák minden rőfös és női divatáruk nagy választékban.

FÉRFI-INGEK. Szolid és pontos kiszolgálás mellett.**Szabó Testvérek** rőfös- és divatáruháza Nagyvárad, Zöldfa-utca,
— a »Zöldfa«-kávéházzal szemben és a »Zöldfa«-söröcsarnok mellett. —**FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-söröcsarnok mellett.**Hatóságilag **végeladás!**
 engedélyezett**Más vállalat miatt helybeli
kézmű-, divatáru- és confectiono-****(kész női- és gyermek-felöltők) üzletünket**feloszlattuk s az árukat készpénz fizetés
mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI

Bémer-tér, színházzal szemben.

Berendezés eladó.**Üzlethelyiség kiadó.**

Kivánatra ingyen **Megjelent az őszi-téli képes árjegyzék** Kivánatra ingyen

NEUMANN M. cs. és kir. udvari szállító **NAGYVARAD, Kishidő.**
férfi-, fiu-, gyermek- és leánykaruha-telepe.

„Nagyváradai Hitelbank“
résztársaság
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)
házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamattal
és a legelőnyösebb feltételek mellett
törlesztéses

jelzálogkölcsonöket
nyújt,
melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Ellogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5°-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

739

Az igazgatóság

Eladó gázmotor.

Egy jókarban levő, jelenleg is működő 2 lóerejű

gázmotor
jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

„Amerikai Áruház“

női divataruháza

Nagyvárad,
Olaszi, Fő-utca, «Bazár»-épület.

Bámulatos nagy mennyiségű szép

őszi áruk
érkeztek,

minek megtekintése határozott figyelmet érdemel.

Az árak tekintetében pedig tudjuk, hogy olcsóbb mint bárhol.

Gyomorbajosok figyelmébe!

Mindazok, kik hűlés, gyomormegterhelés, igen meleg vagy igen hideg és rossz, vagy nehezen emészthető éledelek, egy rendetlen életmód által

gyomorhűlés, gyomorgöres, gyomorbaj, nehéz emésztés, elnyálkásodás

bajokban szenvednek, ajánljuk az alábbi, igen jó és hathatós szert, mely már évek óta használatban van. Ez a híres

vértisztító és emésztést elősegítő
Ullrich Hubert-féle növény-bor.

Ezen növény-bor kitűnő gyógyhatású növényekből és jó borból van készítve erősíti s eleveníti az embernek az egész emésztő szervezetét anélkül, hogy hajtószert lenne. A növény-bor tisztítja a vért minden rossz és betegséget okozó elemektől és elősegíti az új vér képzését.

A növény-bor idejekoráni használata által a gyomorbajokat még csirájukban elfojtja. Ezen szer az összes ilyen fajta szerek felett áll. Fejfájás, felbőgés, gyomorégés, szélszorulás émelygés, hányás, mely idült gyomorfájásoknál nagy mértékben lépnek fel, ezen szer egy, szeri használata után megszűnnek.

Székszorulás és annak kellemetlen következményei, u. m.: **szorongatás, bél-göresök, szivdo bog s, álmatlanság, továbbá vértódlulás a májban, lépben és aranyér** bántalmak ezenkitűnő gyógyhatású növény-bor használata által gyorsan és fájdalom nélkül megszűnnek.

E növény-bor megakadályozza az emészthetlenséget, előmozdítja az emésztési képességet és eltávolít könnyen székelés által minden rossz anyagot a gyomor- és belekből.

A sápadt, sovány kinézés, vérszegénység, gyengeség rendszerint rossz emésztés következménye hiányos vérképzés és a májbeteg állapotából ered. Teljes étvágytalanság, álmatlan éjék, idegfejtések, lehangoltságok, álmatlanságok, főfájások a betegeket sokszor leverik.

A növény-bor a gyenge életerőnek új elemet ad. A növény-bor emeli az étvágyat, növeli az emésztést és táplálkozást, új erőt és életet ad.

Számtalan elismerő- és köszönő-levelek adnak erről bizonyosságot.

Ezen növény-bor kapható üvegekben 3 és 4 koronáért Nagyvárad, Püspöki Csatár, Bihar, Körös-Tarján, Bereg-Böszörmény, Mező-Keresztes, Komádi, Zsadány, Marcziháza, Nagy-Szalonta, Tenke, Rossia, Rév, Szilágy-Somlyó, Kémer, Margitta, Székelyhid, Szalárd, Bihar-Dioszeg, Nagy-Léta, Pocsaj, Kiss-Marja, Konyár, Hosszu-Pályi, Derecske, Berettyó-Ujfalu, Zsáka, Csökmő, Szeghalom, Vésztő, Okány, Sarkad, Kőtegyán, Gyula, Doboz, Békés, Békés-Csaba stb. stb. — Kapható még Ausztria és Magyarország összes nagyobb és kisebb városok összes gyógyszer-táraitban.

Továbbá a gyógyszer-tárak Nagyváradon küldenek 3 és több üveggel ezen növény-borból Ausztria és Magyarország összes helységeibe **eredeti árakon.** 346

Utánzásoktól őrizkedni!!

Tessék mindig az „Ullrich Hubert-féle növény-bort“ kérni.